

Interesa perkoresponda studmetodo
Radioprelego de Claude kaj Andrée GACOND, SRI, 1987 decembro 10

Cl.- Parolas gesinjoroj Claude kaj Andrée GACOND nome de Svisa Radio Internacia.

Ni eniras la 2-an jarcenton de esperanto. Tial ni profitas tiun ĉi eventon por dediĉi elsendaron al historieto de la disvolviĝo de la zamenhofa lingvo en Svislando, helpe de tekstoj, kiujn ni ĉerpos el la revuo **Svisa Espero**. Nuntempe tiu ĉi organo de **Svisa Esperanto-Societo** nomiĝas **Svisa Esperanto-Revuo**. Tiujn ĉi prelegojn publikigos iom post iom Svisa Esperanto-Revuo, kaj la eldona societo Svisa Esperanto-Societo tutcerte havigos kun plezuro numeron de tiu revuo al la geaŭdantoj, kiuj skribe esprimos la deziron ricevi revu-numerojn, kie publikiĝas niaj prelegoj pri la ekdisvolviĝo de esperanto en Svislando.

A.- Svisa Espero naskiĝis en februaro 1903. La unuaj numeroj estis manskribitaj kaj multobligitaj laŭ la tiamaj rimedoj. La kovrilpaĝo prezentis alpan pejzaĝon, kie brilegas granda kvinpinta stelo.

Cl.- Kiam oni foliumas tiujn unuajn numerojn, oni konstatas, ke preskaŭ ĉiuj tekstoj estas dulingvaj. Post duonpaĝo en esperanto ĉiam sekvas traduko en la franca. Kaj la komitato de la ĵus fondita Svisa Esperanto-Societo (tiam ofte nomata Svisa Esperanta Societo), en frontartikolo pri la celoj de Svisa Espero, senkulpiĝas pri tiu ĉi dulingveco, dirante ke ili estas komencantoj. Mi citas:

"Pruvi al nia svisa legantaro ke la lingvo neŭtrala estas ebla, ke ĝi efektiviĝis, ke ĝi estas uzata praktike, rakonti ĝiajn progresojn, admoni profiti ĝian utilon, doni al la fremdaj esperantistoj sciigojn pri nia lando; tiujn celojn havas la juna Svisa Esperanta Societo kaj ĝia revueto. La laboro estas granda, ni estas ankoraŭ malmultaj, nekonataj, nespertaj; ni kuraĝu tion laŭte konfesi. Nur de kelkaj monatoj ni eklernis esperanton. Eble ŝajnas iom senprudente "ekĵurnali" en tiaj kondiĉoj. Tia provo estus ridinda en ia ajn nacia lingvo, en esperanto la entrepreno estas ebla. Ha! sendube ni ne prezentas al nia abonantaro literaturajn modelojn, ni tamen espereble sukcesos uzi, se ne elegantan, almenaŭ korektan kaj precizan stilon."

A.- Unu jaron poste, en la numero de majo 1904, artikolo titolita **Rondirantaj Gazetoj** donas interesajn informojn pri la metodo, kiun uzis la tiamaj esperantistoj, kiuj deziris rapide lertiĝi en la esperanto-praktiko. Mi citas erojn el tiu ĉi artikolo, ĉar ni opinias, ke la esprimitaj ideoj restas aktualaj (mi citas):

"...la kreado de Rondirantaj manuskriptaj gazetoj, estas favore akceptita, kaj jam diversaj tiaj gazetoj ekzistas. En la esperantista korespondado, ĝenerale oni ne atentis pri la eraroj stilaj aŭ gramatikaj; ĉar ne konvenas korekti erarojn kiujn faris korespondanto en sia lasta letero. Aliaflanke multaj esperantistoj ne klopodas lerni serioze nian lingvon kaj enigis ofte en la lingvon naciismojn nekompreneblajn... La Rondirantaj gazetoj havas celon anstataŭi, per praktiko, instruadon kiu okazos en la estonteco en la superaj kursoj de esperanto."

Cl.- Sekvas klarigoj pri la funkciado de tiuj Rondirantaj manuskriptaj gazetoj:

"Grupo (maksimume 20 personoj) fondiĝas; ano ekdirektas ĝin kaj donas al ĉiu ordan numeron; li skribas sur unu flanko de paperfolio esperantan tekston kaj lasas la dorson blanka; li sendas ĝin al N° 2, kiu korektas sur la dorso la erarojn de N° 1 kaj skribas sian tekston sur alia folio, lasante same la dorson blanka; la 3-a numero korektas la erarojn de 1' 1-a kaj de l'

2-a, skribas sian tekston kaj sendas ĝin al N° 4, kaj tiel plu. Post la rondiro, la gazeto alvenas al N° 1, kiu elprenas sian folion kies dorso montras la korektojn de ĉiuj aliaj anoj, kaj post korekto de iliaj tekstoj, faras novan redaktaĵon kaj sendas ĝin al N° 2 kiu same agas, kaj tiel plu." Tiamaniere la rondirado ekfariĝis kaj povis daŭri senfine.

La klariganto poste rakontas, ke la unua efektiviĝo de ĉi tiu ideo estas s-ro Bavay en Douai, Francio. Tiu s-ro Bavay fondis malgrandan klubon, kiun li nomis **Rondo Internacia 1'Unua**. Ĝi enhavis unu anon en ĉiu nacio. La gazeto de tiu rondo nomiĝis **Rondiranto**. Tiun nomon poste bulgaraj esperantistoj donis al presita gazeto. Tiuj rondoj multiĝis, kaj s-ro Codorniu, inĝeniero en Murcia, Hispanio, kreis tutan rondirantan gazetaron. La unua rondiranta gazeto nomiĝis **Vaga Stelo**. En ĝi oni faris tradukojn. En alia kajero oni babilis. En tria oni korektis redaktaĵojn. Fine en gazeto titolita **Arbara Stelo** oni interŝanĝis teknikajn artikolojn pri arboscienco.

A.- Tiuj korespondaj kluboj multiĝis. Jen kelkaj informoj pri tiu, kiu funkciis en Svislando. Mi citas:

"En Svisujo, de du jaroj, la **Svisa Rondo** kunigas amike kaj konstante la esperantistojn la plej bonajn kaj la plej fervorajn de nia lando. Ili, per bonvolo kaj bonegaj konsiloj ebligis ĝis nun al nia societo antaŭeniri. Por rapidigi la rondiradon, regulo estas ne konservi la ĵurnalon pli ol 5 tagojn; ĝi rondiras en 5 aŭ 6 semajnoj, kelkafoje malpli. Se iu ne povas skribi, li tuj sendas la ĵurnalon al la sekvanta ano, se ne, li pagas monpunon da dek centimoj por ĉiu tago da malfruo. Oni uzas la nekredeblan malkarecon de niaj poŝtaj prezaroj por rondirigi artikolojn gazetajn aŭ muzikaĵojn. La influo de tiu Rondeto estis tre grava sur la komencoj de esperanto en nia lando; ĉar ĝi ebligis al la Svisa Esperanta Societo rapide disvastiĝi en diversaj kantonoj."

Cl.- Tiu ĉi metodo kondukis al rapidaj lingvaj progresoj kaj kreis amikecon inter la korespondantoj. Tiel homoj, kiuj ne havis la eblon renkontiĝi, sin bone konis. Kiam alvenos malfacilaĵoj, tiu amikeco helpas superi ilin. La unua mondmilito fakte ĉesigis tiun lern-kutimon.

A.- Ni ne scias, ĉu ie en la mondo funkcias tiaj korespondaj rondoj. Ni opinias, ke eĉ nun ili povus esti profitigaj por tiuj, kiuj ŝatus korektigi siajn redaktaĵojn en kunlabora etoso.

Cl.- La venontan semajnon ni daŭrigos nian esploron pri la ekdisvolviĝo de esperanto en Svislando pere de citaĵoj el la revuo Svisa Espero. Kaj la restanta minuto, por revenigi vin en la nunan tempon, ni aŭdigas al vi kanzonon.

A.- Vi aŭdis elsendon de Svisa Radio Internacia. Claude kaj Andrée GACOND diras al vi: Ĝis reaŭdo!